

Hygienické limity hluku ve světle novely nařízení vlády č. 272/2011 Sb.

12.6.2023 - Ivona Mottlová | Svaz měst a obcí České republiky

Úvodem je třeba uvést, že Svaz měst a obcí se s návrhem nařízení vlády seznámil v rámci jednání s Ministerstvem zdravotnictví (dále jen MZDR) již 25.5.2022 a následně pak ve standardním meziresortním připomínkovém řízení. Informace o probíhajícím připomínkovém řízení, včetně podkladů, byla rozeslána členské základně. Návrh byl projednán i v Dopravní komisi Svazu měst a obcí ČR, která je poradním orgánem v oblasti dopravy. Z území nebyly k uvedenému návrhu zaslány negativní reakce. Na ochranu zájmů menších obcí v konkrétních případech Svaz předložil návrh, aby byly obce plnohodnotnými účastníky řízení před KHS o výjimkách z limitů (doposud jen navrhovatel), čímž by se zlepšilo jejich procesní postavení v individuálních případech. Tento návrh je však MZDR dlouhodobě odmítán. Předložený návrh novely nařízení koresponduje s potřebou racionalizace limitů tak, aby byla umožněna výstavba (nejen) dopravní infrastruktury. MZDR správně upozorňuje na to, že nereálným nastavením hygienických limitů se dostávají do protiprávního stavu i obce jakožto vlastníci místních komunikací.

Na jednání 6. června byla podrobněji vysvětlena východiska, ze kterých Ministerstvo zdravotnictví vycházelo při přípravě nařízení vlády č. 433/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, a jejich dopadů na města a obce. Konkrétní hodnoty hygienických limitů hluku jsou stanoveny pro regulaci dlouhodobých účinků hluku na základě kompromisu při uvážení následujících hledisek – ochrana veřejného zdraví, restrikce vůči provozovatelům zdrojů hluku, technická a finanční dostupnost protihlukových opatření. Od počátku bylo záměrem zbavení se rigidních ustanovení NV, které znamenaly komplikovanou aplikační praxi a odlišené regionální výklady (nejednotný postup KHS). Nová úprava se týká staré hlukové zátěže, sjednocení hygienických limitů pro jednotlivé druhy silnic a sjednocení hygienického limitu pro železniční dráhy. Cílem novely je tak zjednodušit, zpřesnit a sjednotit hygienické limity pro jednotlivé třídy komunikací.

Odstranění staré hlukové zátěže

V případě uznání starých hlukových zátěží odpovídal jejich hygienický limit hodnotě 70/60 dB v denní/noční době, a to jak pro dálnice, silnice I a II třídy, ale i silnice III třídy včetně účelových komunikací. Uznávání starých hlukových zátěží se s ohledem na nedostatek „tvrdých“ dat před rozhodným datem stávalo formalistickým. Novelou NV bylo MZDR navrženo rozdělení hygienických limitu podle rozhodného data 1. 1. 2001 na „staré“ komunikace s hygienickými limity 65/ 55 dB pro denní/noční dobu, a „nové“ komunikace s hygienickými limity 60/50 dB pro denní/noční dobu. U „nových“ komunikací se tedy nic nemění, neboť zde platí že komunikace budované po 1.1. 2021 musí splňovat tyto limity již dnes. V rámci připomínkového řízení uplatnily zásadní připomínky k limitům u „starých“ komunikací Hospodářská komora a Ministerstvo životního prostředí. Na základě následujících jednání v rámci vypořádání připomínek došlo ke kompromisu u „starých“ komunikací na hodnotě 68/58 dB pro denní/noční dobu.

Sjednocení hygienických limitů pro silnice

Původní nízký hygienický limit pro silnice III. třídy 55/45 dB pro denní/noční dobu se tradoval již od roku 1977 a měl za účel udržet nízkou hladinu hluku zejména v okolí venkovských silnic. Tento záměr se ukázal jako neúčinný, protože intenzita dopravy se vzrůstající životní úrovní v ČR, a také

vstupem do EU v roce 2003 spontánně výrazně vzrostla nejen v rozrůstajících se městských sídlech a satelitních oblastech, ale právě i na venkovských silnicích. Nynější nastavení přísnějšího hygienického limitu pro komunikace III třídy a účelové komunikace způsobuje jeho vyčerpání již při jednotkách průjezdů automobilové dopravy (zejména v noční době). Takto nastavený systém prakticky zabraňuje dalšímu rozvoji lokalit, nelze umístit například ani služby (školská zařízení, zdravotnická střediska aj.), což má za následek další vyklidňování venkovských oblastí.

Provozovateli/vlastníky komunikací III třídy a účelových komunikací jsou zejména obce, které se v případě, že je taková komunikace hlukově nadlimitní, ocitly v protiprávním stavu a musely přijmout protihluková opatření. Případně mohla být aplikována výjimka pro institut staré hlukové zátěže s limity až 70/60 dB v denní/noční době. NV sjednocuje limity pro všechny komunikace, neboť není odborný důvod, aby obyvatelé v okolí silnic měli různé hygienické limity. Zdroj a charakter hluku je ve všech případech stejný, stejně je i jeho působení na zdraví.

Sjednocení hygienického limitu pro železniční dráhy

Dle stávající úpravy byl hygienický limit uvnitř ochranného pásma dráhy 60/55 dB v denní/noční době. Hygienický limit vně ochranného pásma dráhy byl 55/50 dB v denní/noční době. Toto rozdělení nedávalo z hlediska fyzikálního smysl. Hranice pásma, která představovala výraznou skokovou změnu hygienického limitu, často protínala chráněnou stavbu, takže různé části jednoho objektu (a někdy i jedné bytové jednotky) měly zcela nelogicky různé hygienické limity. Došlo tedy ke sjednocení limitu na 60/55 dB v denní/noční době. Tento limit platí pro všechny typy drah, tj. jak pro železniční dráhu konvenční, tak i pro vysokorychlostní železniční dráhu. Nedochází tak k zavádění zvláštního režimu pro VRT.

Závěrem je třeba konstatovat, že navrhované zvýšení hygienických limitů pro silnice III. tříd neznamena automaticky zvýšení hluku z dopravy na těchto komunikacích až do úrovně nového hygienického limitu. Zvýšená hladina hluku v daných místech je již nyní a její další výrazné zvýšení nelze předpokládat zejména z kapacitních důvodů. Vyšší hygienický limit se týká „starých“ komunikací, na kterých ve většině případů byl uplatňován hygienický limit pro starou hlukovou zátěž, tj. bez ohledu na třídu komunikace do roku 2005 72/62 dB, od roku 2006 byl snížen na 70/60 dB a nyní na 68/58 dB. Na „starých“ komunikacích, tak představuje nový hygienický limit snížení o další 2 dB, což je pozitivní. Obce navíc i nadále mají pravomoci umožňující regulaci dopravy vedoucí ke snížení hluku např. vyhlášením zón (obytné zóny). Účastníci jednání se shodli na tom, že řešení ochrany zdraví před hlukem je nutné výrazněji uplatňovat i v rámci procesu EIA. Problém byl indikován v jednání s ŘSD, jako původcem hluku zejména u dálnic, při realizaci protihlukových opatření.

Hygienické limity v chráněném venkovním prostoru staveb po 1.7.2023

Další informace k základním principům akustiky a poznatkům vlivu hluku na zdraví exponovaných osob v komunálním prostředí lze nalézt **ZDE**.

<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/hygienicke-limity-hluku-ve-svetle-novely-narizeni-vlady-c-272-2011-sb>